

Szymański, Michał

Karol Siciński 1884-1965

Ochrona Zabytków 19/1 (72), 89-90

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jak dalece akcja taka jest konieczna i pilna, wystarczy przykładowo podać, że najstarszy z datowanych obiektów drewnianych w Polsce, kościół par. w Zborówku z 1459 r.²⁰ nie posiada dotychczas pomiaru inwentaryzacyjnego.

Ryszard Brykowski

²⁰ *Katalog Zabytków Sztuki w Polsce*, t. III, woj. kieleckie (pod red. J. Z. Łozińskiego i B. Wolff), z. 1, pow. buski (opr. K. Kutrzebianka), Warszawa 1957.

KOLOKWIMUM POŚWIĘCONE ESTETYCZNYM PROBLEMOM KONSERWACJI MALOWIDEŁ ŚCIENNYCH

W dniach 4—6 października 1965 r. odbyło się kolokwium poświęcone estetycznym problemom konserwacji malowideł ściennych, zorganizowane przez Ośrodek Dokumentacji Zabytków. W kolokwium uczestniczyła grupa 22 przedstawicieli specjalności, związanych z zagadnieniami stanowiącymi przedmiot obrad (przedstawiciele ZMiOZ, wojewódzcy konserwatorzy zabytków, historycy sztuki, architekci i konserwatorzy praktycy). Kolokwium, o charakterze sesji wyjazdowej, połączone było z dwudniowym objazdem, którego trasa wiodła przez woj. krakowskie — Olkusz, pow. brzeski woj. opolskiego — Strzelniki, Krzyżowice, Małujowice i Pogorzelę oraz woj. wrocławskie — Dobrocin, Wierzbną, Strzelniki Świdnickie i Żurawinę. Udział w objeździe dał uczestnikom kolokwium możliwość zapoznania się z ważniejszymi zabytkami malarstwa ściennego: poddany konserwacji, znajdującymi się w trakcie konserwacji lub oczekującymi na podjęcie zabiegów konserwatorskich. W trzecim dniu, w Świdnicy odbyło się posiedzenie, podczas którego referaty wygłosili: doc. dr Kazimierz Malinowski — *Estetyczne problemy konserwacji malowideł ściennych w świetle wypowiedzi teoretyków konserwacji*, dr Hanna Pieńkowska — *Problemy estetyczne konserwacji malowideł ściennych we Włoszech* i mgr Lech Krzyżanowski — *Konserwacja malowideł ściennych w Polsce w latach 1945—64*. Uzupełnieniem referatów była ożywiona dyskusja, stanowiąca zarazem kontynuację wymiany poglądów, która trwała przez cały czas objazdu.

Nie mogąc w zwięzłym ujęciu dać należytego pojęcia o problematyce kolokwium i interesujących wynikach dyskusji, niniejsza notatka ma na celu jedynie zasygnalizowanie samego faktu odbycia takiego spotkania. Poświęcając bieżący zeszyt „Ochrony Zabytków” w całości problematyce ochrony i konserwacji zabytków drewnianych, w związku z czym nie jest w możliwości zamieścić obszerniejszego sprawozdania z omawianego kolokwium, Redakcja zamierza pełne jego materiały, na które złożą się teksty referatów i szczegółowa relacja z dyskusji wraz z przytoczeniem fragmentów stenogramów wypowiedzi, opublikować w następnym zeszycie, poświęconym zagadnieniom konserwacji malarstwa ściennego.

Redakcja

KAROL SICIŃSKI
1884—1965

WSPOMNIENIA POŚMIERTNE

Dnia 7 sierpnia 1965 r. zmarł w Warszawie Karol Siciński — architekt i malarz, którego nazwisko trwale związało się z ochroną i powojenną odbudową zabytków Kazimierza w Wiśle. Karol Siciński urodził się 5 października 1884 r. w Pabianicach. Studia architektoniczne odbył w latach 1905—08 w Wyższej Szkole Przemysłowej w Krakowie, gdzie równocześnie kształcił się w zakresie plastyki w pracowni rzeźbiarza J. Raszki. W latach 1909—12 pobierał naukę malarstwa w pracowni prof. L. Wyczółkowskiego i Z. Dębickiego w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Karol Siciński poświęcił się w głównej mierze architekturze, nie porzucając jednak twórczości malarskiej, którą uprawiał do końca życia. Przeniósł się z Krakowa do Warszawy, wstąpił w 1913 r. do pracowni architektonicznej Zdzisława Kalinowskiego i Czesława Przybylskiego, gdzie wykonane projekty przyniosły mu uznanie i nagrody. Oprócz malarskich projektów wielu polichromii kościelnych w latach 1907—21 i polichromii fasad kamienic nr 9 i 21

na Rynku Starego Miasta w Warszawie w 1928 r., był w latach 1913—39 autorem znacznej ilości (ok. 30) projektów szkół różnych typów, ratusza w Kielcach, rozbudowy kościoła w Nałęczowie-Bochońnicy, schroniska na Hali Gąsienicowej oraz licznych wnętrz.

Z okresu studiów w pełnej kulturze tradycji atmosfery podwawelskiego grodu wyniósł Karol Siciński, wywodzące się z nurtu starożytnictwa narodowego umiłowanie zabytków i wyrosłe z artystycznych ideałów Młodej Polski upodobanie do ludowości, które obudziły w Nim zainteresowanie się konserwatorstwem, silne zwłaszcza w późniejszym okresie. Już wkrótce po przeniesieniu się do Warszawy podjął działalność w Towarzystwie Opieki nad Zabytkami Przeszłości, z którego ramienia wykonywał od 1916 r. w ciągu kilku lat szczegółową inwentaryzację zabudowy Kazimierza nad Wisłą i zamku w Bochońnicy. Opracowanie w 1931 r. pierwszego projektu odbudowy Rynku i przeprowadzenie w 1938 r. prac zabezpieczających w szczególnie cennych zabytkowo kamienicach „pod św. Krzysztofem” i „pod św. Mikołajem” dało Mu zadzierzgnąć silną więź uczuciową z tym miastem, która, zacieśniając się z czasem, przetrwała do końca życia Karola Sicińskiego. Urzeczony pięknem zabytkowego miasta, przeniósł się od 1945 r. na stałe do Kazimierza, mieszkając zrazu w kamienicy Celejowskiej, gdzie zgromadził cenny zbiór detali architektonicznych i elementów rzeźbiarskich, który dał początek muzeum-lapidarium, a od 1958 r. w domu własnym przy ul. Krzywe Koło (opodal kościoła farnego), zaprojektowanym przez siebie z uwzględnieniem form rodzimych. Okres powojenny poświęcił całkowicie Karol Siciński umiłowanemu miastu, stając się duszą licznych poczynań konserwatorskich i artystycznych. Pełniąc jako konserwator z ramienia Konserwatora Generalnego PRL funkcje nadzorcze, sprawował czujną ochronę nad zabytkami oraz ich zabezpieczeniem i odbudową, a zarazem strzegł historycznego śródmieścia przed zniekształcającą je, dziką zabudową. W zakresie projektowym był autorem koncepcyjnej dokumentacji przestrzennej i plastycznego ukształtowania śródmieścia wraz z opracowaniem ścian poszczególnych ciągów ulicznych oraz wykonał projekty odbudowy i rekonstrukcji licznych budowli zabytkowych, m.in.: kamienic wsch. pierzei Rynku Głównego, domów podcieniowych, kamienic Gdańskiej i Białej, renowacji fasad kamienic Przybyłowej, fary, bóżnicy, kaplicy Górskich, szpitalika kościelnego św. Anny, kramów na Małym Rynku i dawnych spichlerzy. Uwieńczeniem twórczości architektonicznej Karola Sicińskiego był projekt i realizacja w latach 1952—55 domu pracy twórczej SARP, nazwanego „Domem Architekta im. Stanisława Noakowskiego”. Do realizacji tego dzieła przywiązywał szczególną wagę ze względu na jego znaczenie dla konserwatorskiej koncepcji uporządkowania Rynku Głównego w jego najbardziej zniszczonej pierzei północno-zachodniej. W ostatnich latach Karol Siciński projektował również rozbudowę tego obiektu, którego bryła odgrywa poważną rolę w ukształtowaniu zabytkowego śródmieścia. Dla realizacji prac zabezpieczających i budowlanych zorganizował w Kazimierzu „Budowlaną Spółdzielnię Pracy”, nad którą sprawował opiekę, a w latach 1951—53 ekspozyturę Pracowni Konserwacji Zabytków. Wyniki swych badań nad kulturą artystyczną i zabytkami Kazimierza ogłaszał na łamach „Ochrony Zabytków” w pracach, uwzględniających zarazem problematykę konserwatorską oraz świadczących o wnikliwym zgłębieniu warsztatu dawnego wykonawstwa¹. Na pogodzenie tak wielorakich czynności pozwalał Mu wyjątkowy temperament twórczy, wrażliwość artystyczna, sumiennosc i niespożyta pracowitość, pobudzone gorącym przywiązaniem do krajobrazowego i architektonicznego piękna Kazimierza. Za działalność architektoniczną ze szczególnym uwzględnieniem twórczej odbudowy Kazimierza nad Wisłą otrzymał Karol Siciński w 1952 r. nagrodę państwową, a za całokształt twórczości artystycznej został odznaczony w 1955 r. krzyżem oficerskim orderu Odrodzenia Polski.

Swoją postawę konserwatorską określił Karol Siciński w następujących słowach: *Moją szkołą konserwacji zabytków w młodości była praca wśród starszych kolegów architektów, historyków i miłośników, zgrupowanych w bezinteresownej pracy konserwatorskiej w Towarzystwie Opieki nad Zabytkami Przeszłości. — Była moją ideową szkołą w emocjonalnym stosunku do zagadnień konserwatorskich, dzięki czemu i zaszczerpionym ideom, nie liczę czasu poświęconego powstającym zagadnieniom konserwacji, mając niewustannie na uwadze najnowsze postępy nauki i metod wykonawczych*². Postawie tej pozostał wierny do końca życia, a wielostronność Jego zainteresowań i owoce działalności stanowią istotny wkład do osiągnięć konserwatorstwa polskiego w powojennym dwudziestolecu. Swoją postawą w pracy zawodowej i życiu osobistym budził ogólny szacunek i pozostawił trwałą pamięć. Ofiarny trud Karola Sicińskiego pozostanie wzorem umiłowania działalności na rzecz wskrzeszenia i zachowania dawnego piękna miasta, które stało się pasją Jego życia i w którym znalazł wieczny spoczynek.

Michał Szymański

1. *Spichrze w Kazimierzu nad Wisłą*, III (1950), nr 2—3 (10—11), s. 135—146; *Kamieniarzka i rzeźba dekoracyjna w Kazimierzu nad Wisłą*, cz. I, V (1952), nr 2 (17), s. 95—104, cz. II, V (1952), nr 3 (18), s. 163—173.
2. Notatka z 30.IX.1957 r., z notatek po Karolu Sicińskim, udostępnionych łaskawie przez Jego żonę, Jadwigę Sicińską.